

אור דוד

מוקדש
הבה"ח
דוד
צברדלינג ז"ל
בן שלמה זלמן
ושושנה נעמי
הי"ו.

פרשה	כניסת שבת			יציאת שבת			מס' גיליון
	ירושלים	בני ברק	חיפה	ירושלים	בני ברק	חיפה	
דברים	19:11	19:23	19:18	20:24	20:26	20:28	4

"דבר בעיתו מה טוב" – מאורעות התנ"ך בתאריך היומי, על פי ספרו של הבה"ח דוד צברדלינג ז"ל.

ט' אב: כה ויִשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם: כו וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מִשָּׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וְאֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר פָּאֶרָן קְדֻשָּׁה וַיֵּשְׁבוּ אוֹתָם דָּבָר וְאֵת כָּל הָעֵדָה וַיִּרְאוּם אֶת פְּרִי הָאָרֶץ: כז וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וְדִבֶּשׁ הוּא וְזֶה פְרִיָּהּ: כח אָפֶס כִּי עָז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצָרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעֵינֶק רָאִינוּ נָשִׁים: כט עָמְלָק יוֹשֵׁב בָּאָרֶץ הִנָּגַב וְהַחֲתִי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן: ל וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מִשָּׁה וַיֹּאמֶר עֲלֶה נַעֲלֶה וְנִרְשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ: לא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוֹכַח לַעֲלֹת אֶל הָעָם כִּי חָזָק הוּא מִמָּנוּ: לב וַיֹּצִיאוּ דְבַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֲכָלֹת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מְדוּתִים: לג וְנָשִׁים רָאִינוּ אֶת הַנְּפִלִים בְּנֵי עָנָק מִן הַנְּפִלִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחַגְבִּים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם:

(תענית כט ע"א) (במדבר יג, כה-לג)

[ט (ויעלו עד נחל אשכול ויראו את הארץ) וַיִּנָּיֻאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה: (במדבר לב, חצי פסוק ט) (כנ"ל)

כה (ויקחו בידם מפרי הארץ) וַיֹּרְדּוּ אֲלֵינוּ וַיֵּשְׁבוּ אִתָּנוּ דָּבָר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ: (דברים א, חצי פסוק כה) (כנ"ל)

יד אָרוּר הַיּוֹם אֲשֶׁר גִּלְתִּי בּוֹ יוֹם אֲשֶׁר גִּלְתִּי אֲמִי אֵל יְהִי כְרוּד: טו אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּשָׂר אֶת אָבִי לֵאמֹר יֵלֵד לִּי בֶן זָכָר שְׁמִם שְׁמִי: טז וְהִנֵּה הָאִישׁ הַהוּא כְּעָרִים אֲשֶׁר הִפֵּךְ יְהוָה וְלֹא נָחַם וְשָׁמַע זַעֲקָה בִּפְקֹד וּתְרוּעָה בַּעַת צִהָרִים: יז אֲשֶׁר לֹא מוֹתֵנִי מִרָחֶם וְתָהִי לִי אֲמִי קִבְּרִי וְרַחֲמָה הָרַת עוֹלָם: יח לָמָּה זֶה מִרָחֶם יִצְאֵתִי לְרֹאשׁוֹת עָמָל וַיִּגְוֶן וַיִּכְלֹו בְּבִשְׁת׃ ימִי: (ירמיהו כ, יד-יח) (מדרש איוב, כ)

מר"ן **בן איש חי** – פרשת מטות שנה ראשונה.

א. אמרו רבותינו ז"ל בר ישראל דאית ליה דינא בהדי עובד כוכבים ומזלות לשתמיט מניה עד ראש חודש אלול, ויש אומרים עד תשעה באב דהיינו עד אחר עשרה באב, וזו ההסברה היא עיקר דאין צריך להשתמיט עד ר"ח אלול אלא רק עד אחר עשרה באב, ובפרט כי בט"ו באב צריך לעשות שמחה מפני שיש עליו לשכינה כמו שכתוב בזוהר הקדוש חלק ב דף קצ"ה, וכיון שעלה חודש זה ביום ט"ו לא ירד דמעלין בקודש, ובזה פרשתי בס"ד רמז הכתוב בן פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה עלי שור, דידוע מה שאמרו רז"ל לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים שבהם בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים וכו' וכנזכר בתענית יעוין שם, וידוע מה שאמרו רבותינו ז"ל במדרש שכל ישראל נקראים בשם יוסף כמו שכתוב "תחון שארית יוסף", וזה שאמר "בן פרת יוסף" אלו ישראל שיהיה להם בן פרת עלי עין הוא חודש אב שהוא בחינת עין כנזכר לעיל, אע"פ שיש בו בכיה ואכילה, ואמר אימתי יהיה החן הזה בחודש אב שהוא בחינת עין ואמר בנות צעדה עלי שור, פירוש בזמן שבנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים שהוא ביום ט"ו באב:

ב. הא דאמרו ממעטין במשא ומתן מראש חודש עד תשעה באב היינו של שמחה כגון צרכי חופה אבל שאר משא ומתן של מסחר וכיוצא עושין כדרךן ואין חוששין, ואפילו צרכי חופה אם רוצה לקנות דבר שלא יוכל לקנותו אחר תשעה באב, או דבר שאין שהות לעשותו אחר תשעה באב מותר והוא הדין דבר שיוכל לקנותו אחר תשעה באב אלא שעתה נמצא לו בזול שאי אפשר לקנות בערך זה אח"כ מותר לקנות קודם תשעה באב:

ג. הבין אם אינו דבר הכרחי אין להתחיל מראש חודש, אבל אם התחיל קודם אין מפסיקין, ואם הוא דבר הכרחי שיש לחוש להפסד וכל שכן סכנה מותר להתחיל מראש חודש, וכן מעקה מותר להתחיל גם אחר ראש חודש, אבל ציור וכיור אפילו התחיל קודם אסור לעשות מראש חודש עד תשעה באב, ואפילו בקבלנות טוב להזהר, ואם כבר עשה הקבלנות אם יכול לפייסו בדבר מועט להמתין עד אחר תשעה באב, נכון הדבר ואם לאו מותר, והא דאסרו בציור וכיור היינו בין בציור וכיור שעושין בבנין בין מה שעושים בעצים במלאכת הנגרים, ואפילו שאר בנין שאינו ציור וכיור אם הבנין הוא להרווחה דינו כציור וכיור דאפילו אם התחיל קודם לעשות מראש חודש, מיהו בבית הכנסת יכולים לבנות אפילו ערב תשעה באב, ואפילו ציור וכיור דצורך מצוה הוא:

ד. אף על גב דמדינא אין איסור בנשואין אלא מראש חודש עד תשעה באב, עם כל זה נהגו לאסור מן י"ז בתמוז אבל אירוסין ושדוכין מותר, ופה עירנו בגדד יע"א המנהג לעשות אירוסין אחר י"ז בתמוז אבל מראש חודש עד תשעה באב אין עושין אירוסין ושדוכין, ועיין שיורי כנסת הגדולה תקנ"א הגהות הטור אות ה' שיש נוהגין שלא לעשות אירוסין מן י"ז בתמוז וכן ראוי לנהוג:

ה. אסור לעשות רקודים ומחולות מן י"ז בתמוז עד אחר תשעה באב, וראוי להזהיר את מנגנים ישראלים שלא ישוררו אצל הגוים,

אבל משום איבה או אם זה המנגן אין לו מה לאכול שרי לנגן אצל הגוים בעבור שכרו, וכל זה אחר י"ז בתמוז אבל מן ראש חודש עד תשעה באב ישמטו עצמן לגמרי, וכן הוא הדין ביום י"ז בתמוז עצמו לא ילך בשום אופן, וההולכין בעבור שכרם אין רואין סימן ברכה, וכן צריך להזהר בעשרה בטבת בלילה וביום שלא לעשות רקודים ומחולות, ועיין אליה רבא סעיף קטן א' ואשל אברהם סוף סעיף קטן יו"ד ושאר אחרונים:

מאורות המגילה – מסכת מגילה דף לא ע"ב.

אומרת הגמרא **ראש חדש אב שחל להיות בשבת** אין קוראים בהפטרה הרגילה של ראש חודש שחל בשבת, אלא **מפטירין** (ישעיהו א, יד) "**הַדְּשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשִׁי הָיוּ עָלַי לְטָרַח נְלֵאֲתִי נָשָׂא**"; מדובר למעשה על חזון ישעיהו בן אמוץ, הפסוק שהגמרא הציגה מזכיר ראש חודש והפרשה שבה כתוב פסוק זה מזכירה את חורבן בית המקדש שארע בתשעה באב. שואלת הגמרא: **מאי** מה פירוש הכתוב: "**הָיוּ עָלַי לְטָרַח**"? הלא איך אפשר לומר טרחה לפני הקב"ה? היה צריך לומר "לשנאה" (הרי"ף בעין יעקב לשבת קמה, ב). עונה הגמרא: **אמר הקב"ה לא דיין, לא דיי להם לישראל שחוטאין לפני אלא שמטיריחין אותי לחשב ולידע איזו גזירה קשה אביא עליהם** כדי להעניש אותם. הגמרא ממשיכה בנושא ההפטרות ושואלת: **בתשעה באב גופיה** עצמו, **מאי מפטירין** כלומר, איזה מפטיר קוראים בתשעה באב? משיבה הגמרא: **אמר רב** (ישעיהו א, כא) "**אִיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קָרְיָה נְאֻמָּנָה מְלֻאָתִי מִשְׁפָּט צָדֵק יְלִין בָּהּ וְעֵתָה מְרֻצָּחִים**". ממשיכה הגמרא: **ומקרא מאי** איזו קריאה קוראים בתורה בתשעה באב? עונה הגמרא: **תניא שנינו: אחרים אומרים** בתשעה באב קוראים בפרשת (ויקרא כו, יד) "**וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ לִי וְלֹא תִעָשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה**"; פרשה זו מתארת את הקללות השונות הבאות בעקבות חורבן ארץ ישראל ובית המקדש בגלל עוונות ישראל. **ר' נתן בר יוסף** חולק **ואומר** קוראים בפרשת (במדבר יד, יא) **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד אֲנִי וְנֹאצְנֵי הָעָם הַזֶּה וְעַד אֲנִי לֹא יֵאֱמִינוּ בִּי בְּכָל הָאֲתֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבִּי**"; פרשה זו עוסקת בדברי ה' על תלונת בני ישראל, בעקבות דברי המרגלים בגנותה של ארץ ישראל, ובדברי משה שהתפלל על בני ישראל להקל מעונשם. **ויש אומרים** שקוראים בפרשת (במדבר יד, כז) "**עַד מָתִי לַעֲדָה הָרְעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלַי אֶת תְּלֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלַי שְׁמַעֲתִי**"; פרשה זו ממשיכה בעונש שהטיל ה' על בני ישראל בגלל תלונות בני ישראל, ובעונש זה נענשו חלק מִישראל על נסיונם לעלות לארץ נגד רצון ה'. **אמר אביי בהאידינא נהוג עלמא למיקרי** כעת נוהגים העולם לקרא פרשת (דברים ד, כה) "**כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשְׁתֶּם בְּאָרֶץ וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם וְעָשִׂיתֶם כְּכָל תְּמֻנַּת כָּל וְעָשִׂיתֶם הַרְעָה בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהִכְעִיסוֹ**"; בפרשה זו מצויינים העונשים העתידיים לבוא על עם ישראל אם יחטאו, וביחוד יסורי הגלות שיעברו עליהם. **ומפטירין** (ירמיהו ח, יג) "**אֶסֶף אֶסִּיפֶם נָא יְהוָה אֵין עֲנָבִים בְּגִפֶּן וְאֵין תְּאֵנִים בְּתֵאנָה וְהָעֵלָה נָבֵל וְאֶתֵּן לָהֶם יַעֲבֹרוּם**"; בפרשה זו מקונן ירמיהו על חורבן ארץ ישראל וצרות ישראל.

אילן החיים – פירוש הסולם על הזוהר חדש איכה דף צ"א ט"ב (ט' – י"ב/ב).

פתחו אינהו ואמרי וכו': פתחו הם, בני בבל, ואמרו איכה ישבה בדד העיר. כתוב כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה וגו'. **כי יום**, היינו, כי יום אחד יש להקב"ה שהוא אהוב נפשו, הכלול מכל שאר הימים, ששת ימים כלולים בו, והוא כלל כולם, דהיינו הסוד, שששת ימים, שהם חג"ת נה"י דז"א כלולים בו, ועל שנתרבו העונות נסתלק למעלה, לבית העולם של החיים, דהיינו לז"א הדבוק בבינה.

כדין מתחות שפולי וכו': אז מתחת שולי המשכן, שהוא סוף המלכות, קם היום המר, יום הבכיה, יום הצער, יום שנקרא מהומה ומבוסה ומבוכה, שהוא הס"א, ונכנס בתוך המשכן, והשחית וטמא. והאדון של המשכן, שהוא המלכות, הלך וברח וגורש ממושבו להר שמבחוץ ולהר החרב, והמשכן נחרב. לבתר נחת ההוא וכו': אחר כך, ירד אותו היום העליון, שהוא יסוד, שנסתלק, שאל על משכנו, והנה נחרב. נכנס והביט על אדון המשכן, שהוא המלכה אהובת נפשו, והיא גורשה וברחה, וכל בנינה סותר, אז התחיל לגעות געיה אחר געיה, כנהימת התרנגול על נקבתו. ז"ש, מקרקר קיר, מקרקר, פירושו שנוהם כתרנגול. קיר, פירושו, רבון, שליט.

"אביעה חידות מני קדם" חידון לפרשת "יאשיהו" (מלכים ב' פרקים כב-כה), חיבורו של הבח"ה דוד צברדלינג ז"ל.

א.	מה קונים בנוסף לעצים	ד.	מה מנשה בירושלים שפך ועל זה ה' לא סלח
ב.	את מה לזוזק צריכים עשי המלכה המפקדים	ה.	דברי איזה ספר המלך קרא באוני כל העם הנמצא
ג.	מה ה' שלח ביהויקים כאשר דיבר ביד הנביאים	ו.	באיזו לשון אמר המלך לזולקיה שילך עם השרים אל זולקה